

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

גליון מס' 251

עניין של חינוך

אני ערב!

ראש השנה – הוא הראש של השנה והכל נגזר אחריו, ובו ה' פוקד את כל ברייתיו מחדש. הגמרא (ר"ה יא) מגלה לנו כי יומים אלו הם זמני מפתח עצומים: "בראש השנה נפקדו שרה, רחל ורחנה (אחרי עשרות שנים של עקרות). בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים (אחר 21 שנה ללא תקוה). בראש השנה בטלה עבודה מאבותינו במצרים (אחר 122 שנה של שעבוד קשה ויסורים מרים)". ראו כמה רווח וישועה זכו ביום הגדול הזה, ומדוע? שמו לב לדברי רש"י הקדוש: "בא זכרונם לטובה, ונגזר עליהן (שרה, רחל ורחנה) הריון". כלומר, ראש השנה נקרא יום הזכרון, לפי שעולה זכרונם של כל אחד לפני הבורא יתברך, ואם עולה זכרונם של האדם לטובה – הוא יכול להושע ולקבל חיים חדשים, אחר עשרות ומאות שנים שהיה שרוי בסבל כמו ישראל במצרים, האמהות העקרות ויוסף בבור. כיצד זוכים להעלות את זכרונם לטובה לפני ה'? כיצד גורמים לה' לרחמים גדולים עלינו בזמן המשפט? כותב הגאון הצדיק, בעל ה'מאור ושמש' (רמזי ר"ה ד"ה אמרו לפני): "ואשרי האדם האכה לקדש ולטהר עצמו ומחשבותיו בכל מח' (48) שעות של ראש השנה – שנה נמשך קדשה ודבקות ה' לכל השנה". אדם שישתדל להיות מחבר ודבוק לה' בכל הימים של ראש השנה: בתפלות, בהארת פנים לשני, בנצול הזמן, ובעקר בלהמליך את ה' עליו ע"י שמהרהר בתשובה לעשות רצונו יתברך (בעקר בזמן תקיעת שופר) – זוכה שה' יהיה דבוק בו כל השנה, ויצליח בכל מעשה ידיו!. לא לחנם כתב רבנו הר"ש (הקדמה לספר 'נהר שלום'): "אדם שיקבל עליו ביום הדין אפלו קבלה אחת קטנה, אני ערב לו, שהקבלה הזאת תהיה לו למליץ ישר". אני ערב! ולואי ונזכה! (טוב לחסות בה')

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מַלְכִּים

"סגלות יקרות לראש השנה"

1. בעל "הצמח צדק" אומר שקבלה טובה ש'אדם מקבל על עצמו ב'מים קדושים' אלו זוכה ל'סגולה' עצום ליום הדין.
2. בשם האר"י מובא בשער הכוונות שמי שבא לו בראש השנה מחשבה מדאיגה ודמיון שתי אותיות ע, ב, שכתוב: "ומחיתי כ' עב פשעיך ונענך חטאותיך" וכ'שם שהעני חולף כ'ד יסתלקו ממנו המחשבות הדאגות.
3. קריאת הפסוק חנה בראש השנה סגולה אדירה לפקידת עקרות (ידוע כי חנה ושרה נפקדו בראש השנה).
4. סגולה לפרנסה טובה לקנות סבין חדה ולחדת אותו בערב ראש השנה (סגולות ישראל) ולכון חת"ד (מדבר על סבין חדה בלי שנים ולקנות במחיר הראשון שאומרים לך – מהאר"י).
5. ברפת המזון הראשונה של השנה החדשה לומר בכונה ובשמחה ותמשך שפע לכל השנה.
6. לא לישן עד חצות יום שכתוב: שמי שינשן בראש השנה (הכונה לחצי יום הראשון) ינשן מזל חס ושלום.
7. לערך שלחן מקדם ולומר "תעריך לפני שלחן נגד צררי". וה' ישמרנו מצריו וירחיב גבולנו בשפע.
8. סגולה נפלאה בשם רבי חיים פלאג' – דבר גדול למחילת עוונות, לקרא בערב ראש השנה בפרשת "כי תבוא" מתחלת הפרשה עד פסוק י"ב (עלית שני) בלי פסוק י"ב (11 פסוקים).
9. ביום השני של ראש השנה לקרא פרשת "העקידה" פעמים לעורר עלינו זכות אבות.
10. לטבל במקוה בערב ראש השנה.
11. לקרא ספר תהלים פעמים בגימטריא "כפר" (נתן לחלק לכמה אנשים את הקריאה).
12. סגולה מהרב מוצפי – לקנות פמוטים מכסף טהור ולהדליק בהם את נרות החג.
13. לעשות הפרשת חלה בבקר מקדם, מפני שחנה אמנו קלקלה עשותו של עולם (הכונה לאדם הראשון שהיה חלתו של עולם) ובזה את מכפרת על חטא חנה ועל החטאים שלך (החלה של ראש השנה סגולה שתהיה עגלה ולא קלועה לרמז שתהיה שנה חלקה).
14. להקניס לראש השנה מפניסים עם החבירים ובני המשפחה, לכתב אגרות ברכה לאלה שורבתם אתם, ככל שהיה נתן. לא לבוא לראש השנה מפלגים ומסכסכים עם בני המשפחה.
15. לדון את מי שרבו אתו לכף זכות וכך ידונו אותנו בשמים לכף זכות.
16. לא לזכור בראש השנה בשום פנים ואופן, אדרבא להיות בשמחה, סגולה אדירה שתעלה לנו שנה מברכת ביותר.
17. כמובן, לקיים את מצוות "הסימנים" סגולה לשנה מברכת.
18. חשוב לתת צדקה בערב ראש השנה ולתמוך בעניים באזור מגורכם בכדי שגם להם יהיה חג שמח. מי שדואג לשמח את העניים, גם ה' יתברך ידאג לשמח אותו ואת בני ביתו.
19. על פי המקבילים ממלך שיהיה על השלחן 2 תפוחים אדמים ולכון פסוק "פוחת את ידיך", ולומר תפוח, פתוח, כך יתפח ממנו ויפתח מזלנו, אמן.
20. סגולה לזוג – מובא בשם מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל: החתן מגדיר 'תפוח': "כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים". 'דבש' בגימטריא אשה. טובלים את התפוח בדבש ומכוונים למציאת הזוג.
21. וכן סגולה לזרע של קניא: האשה לוקחת תפוח אחד, חוצה אותו לשנים, חצי לה וחצי לבעלה ומכוונת על ילדים וזה הסוד: "תפוח" – גימטריא "פרו ורבו", "אשה" בגימטריא "דבש". האשה טובלת את "הפרו ורבו" (תפוח) בדבש ומזל טוב, ויהי רצון שתפקדנה כל העקרות, אמן.
22. בשם החת"ם סופר, שמי שיכול לקנות את עלית המפטיר של ראש השנה תשרה עליו השכינה כל השנה.

בברכת שבת שלום מערכת לב ארי

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי – שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

הבכי הנפלא ספור על מרן רבי רפאל יעקב דוד וילובסקי (הרידב"ז) זצ"ל זיע"א. (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך

הילולא דצדיקייא

הילולת מרן
רבי רפאל יעקב
דוד וילובסקי
זצ"ל זיע"א
(א' תשרי תרע"ד)

הרב רפאל יעקב דוד וילובסקי זצ"ל הידוע בפקני רידב"ז והרב מסלוצק: נולד ב-ל' שבט ה'תר"ה לאביו: ר' זאב זצ"ל. בקורבין (מחוז גרדנה).

עוד בצעירותו נודע כעלוי. בהיותו בגיל עשרים ושלש נבחר לשמש כרב באזבלין. בשנת ה'תרל"א שמש כדרשן ורב בוילנה. בשנת ה'תרמ"ג שמש כרב בפולוצק. בשנת ה'תרמ"ז החל לשמש כרב בוילקוביסק. בשנת ה'תרנ"א החל לשמש כרב בסלוצק ויסד שם ישיבה. משנת ה'תרנ"ט ועד לשנת ה'תרס"ב ערך את פרושו על התלמוד הירושלמי. בשנת ה'תרס"ג עבר לארקה"ב במטרה לחזק את היהדות והתמנה לרב בשיקגו. בשנת ה'תרס"ה עלה לארץ ישראל ומנה ישיבת תורת ארץ צפת. יסד את ישיבת תורת ארץ ישראל. זכרונו היה נפלא, ונדע כמה מסכתות בש"ס בעל פה. בקי בתלמוד בבלי וירושלמי ורב הפוסקים. התמדתו היתה עצומה. הקדיש רב זמנו לתלמוד ירושלמי- בשל אהבתו העזה לארץ ישראל. רבנו נלב"ע ב-א' תשרי ה'תרע"ד ציונו בצפת. רבנו חי ופעל כ- 68 שנים.

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו
אמן!

רבנו התגורר בשנותיו האחרונות בעיר צפת. באחד הימים היה יום הזכרון לאביו. בבואו לביה"כ לתפלת מנחה, ראה כי עדין הקדים ויש לו להמתין עד זמן התפלה. עמד, אפוא, והמתין והרהר לעצמו, כשהוא נשען על הסטנדר, אבל תוך כדי הרהור- החל לפתע לבכות חרישית. היה שם אחד המתפללים שהבחין בדבר. הוא נגש לרידב"ז ושאל אותו, כדרך אנשי צפת החריפים והממלחים: "מבין אני את הבכי שבכיתם, כי היום הוא יום הזכרון לפטירת אביכם. אבל הלא הוא נפטר כשכבר היה בן שמונים ומעלה, וגם עברו כבר למעלה מחמשים שנה מאז הלך לעולמו, מה אפוא, נזכרתם דוקא עכשו לבכות?" השיב הרידב"ז ואמר: "אתה צודק, אבל אספר לך כמה נזכרתי, כדי שתבין מדוע בכיתי. כאשר הייתי ילד, שלח אותי אבי ללמוד אצל המלמדים המעלים ביותר, כי הוא תמיד אמר: 'יעקב דוד נתברך בראש טוב ובהרבה כשרון', ופעם אחת אף שמעתי שאמר לאמא: 'יעקב דוד יצא ויהיה למדן גדול, ולכן אנחנו מכרחים לקחת לו את המלמד הטוב ביותר'. ואמנם היה בעיר מלמד מכשר מאוד, אלא שהוא בקש את שכרו: רובל שלם לכל חדש, וזה היה הרבה כסף". "אב"י, המשיך הרידב"ז לספר, "היה במקצועו בונה תנורים, מזה התפרנס, אבל בדחק גדול ובענייני רבה, אבל למרות זאת, כאשר נגע הדבר בשכר למד למלמד- לא היתה אצלו שום שאילה, מכרחים לשלם למלד, שהוא הטוב ביותר, כמה שהוא דורש. כך התחלתי ללמוד אצלו בתחלת הזמן וסקדתי על למודי בהצלחה. חלפו שלושה חדשים מאז התחילו הלמודים, אבל אבי לא שלם למלמד כל אותו הזמן, כי לא מצא מנו לקחת המלמד המתין עד אז בסבלנות, אבל כאשר עבר זמן כה ארוך, שלח אותי הביתה עם פתק: 'המתנתי שלושה חדשים, ולא קיבלתי שום תשלום, יותר אינני יכול להמתין. הואילו בטובכם לשלם לי את המגיע לי, אחרת לא אוכל להחזיק עוד את הילד'. כאשר הבאתי את הפתק, פרצה בכיה בבית, אין כסף לשלם למלמד, אבל יעקב דוד הלא צריך ללמוד אצל מלמד טוב! מה בכל זאת עשה אב"י הנה, בדיוק באותו בוקר שהמלמד שלח אותי עם הפתק הביתה, הוא שמע בבית-הכנסת שגביר אחד הקים בית חתנות לבנו, והיה צריך לבנות לו תנור, אלא שבית-החרשת ללבנים הפסיקו מסבה כלשהי לפעל ולא נמצאו לבנים עבור התנור. הגביר, שלמרות זאת רצה לבנות את התנור בבית-בנו, הודיע כך אותו בעל-מלאכה שיביא לו לבנים- הוא ישלם לו גם בשביל הלבנים וגם הקמת התנור סך של ששה רובלים, טבין ויתקלין. אם כן, אמר אבי לאמי: 'וידעת את מה? אם אין אפשרות להשיג לבנים, נפרק את התנור שלנו ויהיו לי מזה לבנים, ואז אלף לאותו גביר ואבנה לו את התנור בשביל בנו, כך יהיו לנו ששה רובלים, ומזה נוכל לשלם למלמד. אמר ועשה. הוא פרק את התנור בבית, הלך אל הגביר ובנה מן הלבנים תנור חדש בבית-בנו וקבל את ששת הרובלים. בשמחה רבה חזר הביתה, קרא ואמר לי: 'יעקב דוד, קח לך ששה רובלים ותן אותם למלמד שלך, שלושה בשביל שלשת החדשים שעברו, ועוד שלושה- לשלשת החדשים הבאים של הזמן. לך נא אליו ותתאמץ ללמד היטב. 'אנחנו בבית', הוסיף הרידב"ז, 'כל בני המשפחה, האבא, והאמא וכל הילדים- כלנו קפאנו מקר במשך כל אותו החורף, בקשי הצלחנו להתפרקל בתוך סמרטוטים, בקשי רב וכלנו לישון מרב קר, אבל הכל בשביל שיעקב דוד יוכל ללכת ללמוד אצל המלמד הטוב ביותר. כזאת היתה מסירות-ההפך כדי להנחיל תורה לילד ב'שראלי'. 'למה, אפוא, בכיתי?', סיים הרידב"ז את ספורו, 'כי הנה עכשו, בטרם צאתי מן הבית לתפלה, חשתי קצת קר בגופי, וכבר מהרתי לחשב לעצמי, שאולי כדאי להמנע מלצאת החוצה ולהתפלל בבית. והנה, אז הרי יכלו הורי וכל הילדים לסבל קר אימים כל תקופת החורף בשביל תלמוד תורה שלי, ועכשו היאך עלתה בי מחשבה להשאיר בבית בגלל מעט קר. על זה היה הבכי שלי'.

גִּלְהַ כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ

מַעֲשֵׂה בְּקִיסָר הַצִּרְפָּתִי שֶׁנִּצְחָוּהוּ הָרוֹסִים, וּבִקְשׁוֹ לְתוֹפְשׁוֹ, וּמִשׁוּם כֶּךָ בָּרַח לְאֵן שֶׁהוֹלִיכוּהוּ רִגְלָיו, בְּאֻמָּצֵעַ הַדֶּרֶךְ, נִכְנָס לְבֵיתוֹ שֶׁל חֵיט יְהוּדִי, וּבִקְשׁ הִימָנוּ לְהַחֲבִיאוֹ, עָשָׂה כֵּן הַיְּהוּדִי, וְהַחֲבִיֵּא אֶת הַקִּיסָר בְּמִטָּתוֹ, וּבִשְׂמִיכוֹת כִּסֵּהוּ בְּשִׁכְבָּה עַל גִּבִּי שִׁכְבָּה, נִכְנָסוּ הָרוֹדְפִים לְבֵית הַחֵיט עָרְכוּ חֲפוּשׁ אֶךְ לֹא מִצְאוּהוּ. מִשְׁנִסְתַּלְקוּ הָרוֹסִים, יָצָא הַקִּיסָר מִמִּחְבְּאוֹ, וְגִלְהַ לַיְּהוּדִי כִּי הוּא לֹא אַחֵר מֵאֲשֶׁר הַקִּיסָר עֲצָמוֹ, וְאִפְשָׁר לוֹ לְבַקֵּשׁ הִימָנוּ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים בְּזָכוֹת שֶׁהֲצִיל אֶת חַיָּיו, חֲשַׁב הַחֵיט לְתַמּוֹ, וּלְפִי עֲנִי דַעְתּוֹ מָה יִבְקֹשׁ, וְהַחֲלִיט לְבַקֵּשׁ תַּחֲלָה שִׁיתְקֵנוּ לוֹ אֶת גֵּג בֵּיתוֹ הַדּוֹלֵף בַּחֲרֹף בִּימּוֹת הַגֶּשְׁמִים כִּי הָרִי זֶה עֶקֶר הַהִפְרָעָה אֲצִלוֹ... "וְכִי זֶה מִבְּקָשִׁים מִקִּיסָר?! "נִשְׁמָעָה צַעֲקַת הַקִּיסָר "בְּקֹשֶׁה פְּעוּטָה וְחִסְרַת עֶרֶךְ כִּזּוֹ?! " הִרְהֵר הַחֵיט בְּדַעְתּוֹ מָה יִבְקֹשׁ, עַד שֶׁהַחֲלִיט לְבַקֵּשׁ בְּקֹשֶׁה שְׁנִיָּה: לְסַלֵּק אֶת שִׁכְנוֹ הַחֵיט הַמִּתְחַרְהֵ בּוֹ וּמִקְפָּח אֶת פְּרִנְסָתוֹ... שׁוּב הָרִים הַקִּיסָר אֶת קוֹלוֹ עָלָיו וְהִתְפַּעֵס עַל שֶׁהִתְחַצֵּף לְבַקֵּשׁ מִלְתָּא זֹטְרֵתָא כִּזּוֹ. בְּקִשְׁתּוֹ הַשְּׁלִישִׁית שֶׁל הַחֵיט לֹא הִיָּתָה אַחֲרֵת מִזֹּא שְׂיוֹאִיל הַקִּיסָר לְתֹאֵר לוֹ אֵיךְ הִרְגִּישׁ בְּשַׁעָה שֶׁעָרְכוּ הָרוֹסִים חֲפוּשׁ לִיד הַמִּטָּה בָּהּ הַסִּתְתָּר...

עֲכָשׁוּ כָּבֵר פִּקְעָה סְבֻלָּנוֹתוֹ שֶׁל הַקִּיסָר, וְהִחַל נוֹזֵף בּוֹ "מִחֲצָף שְׂכָמוֹךְ! מִזְלִזֵּל אַתָּה בְּכָבוֹד הַמֶּלֶךְ, וְהָרִי בֶן מוֹת אַתָּה!" וּפְקַד הַקִּיסָר לְתַלּוּתוֹ וּכְבֹר עֲמַד עַל הַכֶּסֶּא וְהַחֲבֵל תַּלְיָה נִכְרָךְ בְּצוּאָרוֹ וְעוֹד רָגַע קֵט נִשְׁמַט הַכֶּסֶּא וּלְפָתַע עֲצֵר הַמֶּלֶךְ אֶת טַקְס הַתַּלְיָה וּפְקַד הַקִּיסָר לְשַׁחֲרוֹ, וְאִזּוּ פָּנָה אֶל הַחֵיט בְּאִמְרוֹ "מַעֲתָה תִּבִּין מָה הִיָּתָה הִרְגָּשְׁתִּי בְּשַׁעָה שֶׁעֲמַדוּ הָרוֹדְפִים לְיָדִי וְסַכְּנַת מוֹת רַחֲפָה עָלַי – בְּקִשְׁתְּךָ מִלָּאָה לְשִׁבְעֵינֹת רְצוֹנְךָ כִּי לֹא יִכְלַתִּי לְתֹאֵר בְּמַלִּים אֶת הִרְגָּשְׁתִּי וְהַכְּרַחְתִּי לְנִסּוֹתְךָ בְּתַחוּשָׁה זֹ"ל..."

הִרְבֵּה מִן הַמוֹסֵר טָמוּן בְּסִפּוֹר זֶה אוֹמֵר הַגָּאוֹן רַבִּי יַעֲקֹב נִימָאן זצ"ל רֹאשׁ יְשִׁיבַת לִידָא פֶּלֶךְ וִילְנָא, נִצְבִּים אָנוּ לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיָמִים אֵלֶּה, יָמֵי הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת, לְאִיזָה בְּקִשּׁוֹת נוֹתְנִים אָנוּ דִּין קְדִימָה? פְּרִנְסָה, חַיִּים טוֹבִים, דְּבָרִים קְטָנִים פְּחוּתִי עֶרֶךְ מִבְּקָשִׁים אָנוּ מִהַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, וְכִי זֶה הַדֶּרֶךְ? עֶקֶר שֶׁאִי־פָתַנוּ צְרִיכָה לִהְיוֹת מְתִי נִזְכָּה לְהַתְגַּלּוֹת כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ "גִּלְהַ כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מִהֲרָה וְהוֹפֵעַ וְהַנֶּשֶׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חַי"

אֵלֶּה הֵינּוּ מִבְּקָשִׁים אֶת הַבְּקֹשָׁה הָעִקְרִית מִמִּילָא הֵינּוּ זֻכִּים גַּם בְּשָׂאֵר הַהֲצִטְרוּכוּיֹת הַגִּשְׁמִיִּים, כְּדָמוֹת רֹאִיָּה אִפְשָׁר לְהַבִּיא מִן הַהֲלָכָה הַנִּפְסָקֶת בְּאֵם שְׂכַח "זְכָרְנוּ לַחַיִּים" אֵינּוּ חוֹזֵר לְרֹאשׁ הַתַּפְּלָה וְאֵלֶּה אִם שְׂכַח "וּבְכֵן תֵּן פַּחַדְךָ" עָלָיו לְחֹזֵר לְרֹאשׁ הַתַּפְּלָה, מִשׁוּם שֶׁזֹּהִי עֶקֶר הַתַּפְּלָה בְּיָמִים הַנוֹרָאִים.

ד"ר מוקדשים לעילוי נשמת מו"ר ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.